

Научно воћарско друштво Србије
Scientific pomological society of Serbia

Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет
University of Novi Sad, Faculty of Agriculture

16. КОНГРЕС ВОЋАРА И ВИНОГРАДАРА СРБИЈЕ

са међународним учешћем

16TH SERBIAN CONGRESS OF FRUIT AND GRAPEVINE PRODUCERS

with international participation

**ЗБОРНИК АПСТРАКАТА
ABSTRACT BOOK**

Врдник, Република Србија
28. фебруар - 3. март 2022.

Vrdnik, Republic of Serbia
February 28th - March 3rd

Издавач:
УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

За издавача:
Проф. др Недељко Тица

Уредник:
Проф. др Зоран Кесеровић

Технички уредник:
Доц. др Горан Бараћ

Корице:
Дипл. инж. мастер Сара Ђорђевић

Штампа:
BIROGRAF COMP doo

Тираж:
350 примерака

ISBN 978-86-7520-548-7

ИСКУСТВО ПРИМЕНЕ МЕТОДЕ ОМЕТАЊА ПАРЕЊА ЈАБУЧНОГ СМОТАВЦА – *CYDIA POMONELLA* L. (LEPIDOPTERA: TORTRICIDAE)

Драган Вајганд

Агропротект доо, Николе Пашића 9, Сомбор

E-mail адреса: vajgandd@sbb.rs

Да би дошло до оплодње мужјаци морају да пронађу женке. Зато женке испуштају полне мирисе – феромоне. Што је виша концентрација феромона, мужјак зна да је ближи женки и на крају долази до ње. Код методе ометања парења, у засад се постављају диспензери феромона, који омогућавају да концентрација феромона у целом простору буде виша од концентрације коју испуштају женке. Зато мужјаци не могу да пронађу женке. Копулација изостаје и нема оплодње, те се на тај начин смањује број положених јаја и, у крајњој линији штета коју проузрокују гусенице. Оглед описан овде постављен је 1. маја 2021. године, у воћњаку површине 1 ha у Купусини (општина Апатин). За ометање парења употребљен је препарат RAK3 за јабучног смотавца у количини од 500 диспензера по хектару. Сам воћњак је стар 9 година, а присутне сорте су *ајдаред*, *златни делишес* и *грени смит*. Воћњак је под противградном мрежом, која је спуштена са свих страна скоро до земље јер је окружен још старијим воћњацима, од којих су неки чак и запуштени. Праћење динамике лета смотавца је обављено феромонским делта клопкама RAG Csalomon у воћњаку удаљеном 200 м од воћањака у коме је примењен RAK3. У том воћњаку сакупљено је укупно 242 лептира јабучног смотавца на клопку током сезоне. Ефикасност програма заштите упоређена је са контролним воћањацима у коме је праћена бројност јабучног смотавца и примењена класична заштита употребом 12 инсектицида у сезони. У воћњаку где су примењени диспензери RAK3 уз употребу 5 инсектицида у сезони ефикасност заштите износила је 100%, прегледом плодова нису уочена оштећења од ларви, док је у воћњаку где је примењен класичан програм заштите забележена црвљивост од 1%. Програм са феромонским ометачима парења типа RAK3 је испољио бољу ефикасност него класична заштита. Цена инсектицида при класичној заштити је износила 66.300 динара а при заштити са RAK3 58.500 динара по хектару.

Кључне речи: ометање парења, феромони, RAK3, *Cydia pomonella*, јабучни смотавцац

EXPERIENCE IN APPLYING THE METHOD OF MATING DISRUPTION OF CODLING MOTH - *CYDIA POMONELLA* L. (LEPIDOPTERA: TORTRICIDAE)

Dragan Vaigand

Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, Sombor

E-mail adresa: vajgandd@sbb.rs

Prior to mating, codling mothmales must find females. Therefore females emit sexual odors - pheromones. Males are following the increase of the pheromone concentration and eventually find female. In the mating disruption method, pheromone dispensers are installing making the concentration of pheromones in the whole area higher than if it is emitted by females. As the results, males cannot find females, there is no mating, so the laying of eggs and the damage caused by caterpillars are reduced. The experiment described in this paper was set up on 1st of May in 2021 in an orchard of 1ha in Kupusina (Apatin municipality). To preven mating we used RAK pheromone dispensers, by applying 500 pieces per ha . The orchard is 9 years old, with apple varietiesIdared, Golden Delicious and Granny Smith. The orchard is under an anti-hail net, which is lowered on all sides almost to the ground because it is surrounded by even older orchards, some of which are even neglected. Monitoring of the flight dynamics of the codling moth was performed with pheromone delta traps RAG Csalomon in an orchard 200 m away from the orchard where RAK3 was applied. There were in total 242 moths collected during the season. The efficiency of the protection program was compared with the control orchard, where the number of codling moth was monitored and the classic protection was applied by 12 insecticides during season. In the orchard where RAK3 + 5 insecticides were applied, the efficiency was 100% - there wern't damaged fruits. In the orchard where the classic protection program was applied, the fruit damage was 1%. The program with pheromone dispencer RAK3 showed better efficiency than the classic protection. The price of insecticides in classical protection was 66.300 RSD, and in protection with RAK3 58.500 RSD per hectare.

Key words: mating disruption, pheromone dispencer, RAK3, *Cydia pomonella*, codling